

БӨЛІМ: ТЕХНОЛОГИЯ

Жасанды интеллект деген не және ол білім беруде қалай қолданылады

ЖАРИЯЛАНДЫ
26.05.2026

ТІРЕК СӨЗДЕР
AI, білім беру, Жасанды интеллект,
Қазақстан, технология

СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/188953/>

Бір сыныпта 30 оқушының жазба жұмысын мұғалім бір кеште тексеріп шықты. Таңқаларлығы — қателерді ғана емес, қай тақырыпта сыныптың «отырып қалғанын» да жасанды интеллект бірден көрсетіп берді. Дәл қазір білім беру осылай өзгеріп жатыр: AI енді тәжірибе емес, күнделікті құрал.

НЕ БОЛЫП ЖАТЫР — КОНТЕКСТ

Жасанды интеллект — мәтінді талдайтын, сұраққа жауап беретін, сурет пен дыбысты танитын бағдарламалар жиыны. Ол адам сияқты ойламайды. Бірақ көп деректі тез өңдейді. Соңғы айларда білім платформаларына AI-ассистенттер, автоматты тексеру, жеке оқу жоспары және қазақ тілін түсінетін чат-боттар қосылып жатыр.

Технология қайдан келді?

Көлік саласында AI жүргізушіге жолды алдын ала оқиды. Космоста ол телескоп деректерін сүзеді. Чиптерде энергияны үнемдеуге көмектеседі. Смартфонда дауыспен жұмыс істейді. Компьютерде мәтін жазады, код түзетеді. Білімдегі AI осының бәрін жинап, оқуға бейімдеді.

БҰЛ БІЗГЕ (ҚАЗАҚСТАНДЫҚТАРҒА) НЕ БЕРДІ / НЕ БЕРЕДІ

Қазақстанда AI-дың ең үлкен пайдасы — уақыт үнемі және тең мүмкіндік. Ауылдағы оқушы да күрделі тақырыпты түсіндіретін көмекшіге қол жеткізе алады. Қалалық мектепте де мұғалім бір тапсырманы 25 нұсқаға емес, нақты деңгейге бөледі. Университеттерде AI қазақша конспект, тест және кері байланыс жасауға көмектеседі.

ПАЙДАЛАНУДЫҢ НАҚТЫ ЖОЛЫ / МЫСАЛДАР

- **Мұғалімге:** сабақ жоспарын қысқа құру, тест сұрақтарын генерациялау, оқушы

қатесін топтау.

- **Оқушыға:** тақырыпты қарапайым тілмен түсіндіру, эссе құрылымын жасау, терминдерді аудару.
- **Ата-анаға:** баланың қай жерде қиналатынын көру, оқу кестесін реттеу.

Мысалы, 9-сынып оқушысы физикадан түсінбеген тақырыпты AI-ға қазақша сұрайды. Жүйе оны қысқа мысалмен түсіндіреді, соңында үш бақылау сұрағын береді. Бұл репетиторды алмастырмайды. Бірақ алғашқы кедергіні жояды.

КЕМШІЛІКТЕРІ МЕН ҚАТЕРЛЕРІ (ОБЪЕКТИВТІ)

AI кейде сенімді сөйлеп, қате жауап береді. Оны «галлюцинация» дейді. Екінші қауіп — плагиат. Үшінші қауіп — дерек құпиялығы. Оқушының жеке мәліметі сыртқы сервисте қалып қоюы мүмкін. Сондықтан AI-ға толық сену емес, оны тексеру маңызды.

БОЛАШАҒЫ

Келесі қадам — жеке оқу. Бір оқушыға математика, екіншісіне тіл, үшіншісіне жоба керек. AI осы айырмашылықты көре алады. Қазақстан үшін ең қызығы — қазақ тіліндегі сапалы модельдер. Олар білімді қолжетімді етеді. Бірақ бастысы өзгермейді: AI ойлаудың орнын баспайды, тек оны жылдамдатады.

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.